

Høringsuttalelse fra Østfold fylkeskommune v/ sosialfaglige rådgivere i videregående skole

Viser til forskrift for tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2015/2016. Vi vil her komme med synspunkter til endringer i kapittel 19; behovsprøving mot økonomien til forsørgerne.

Kort redegjørelse for funksjonen sosialfaglig rådgiver i videregående skole og deres befatning med saken:

Sosialfaglig rådgiver i videregående skole er en stilling som har arbeidsplass ved de videregående skolene, men med ansettelsesforhold i NAV. Funksjonens hovedmandat er å bistå elever med utenomfaglige problemstillinger som er til hinder for et godt utdanningsløp. Overordnet målsetting er å hindre frafall fra videregående skole. I tråd med funksjonen kommer sosialfaglig rådgiver spesielt i kontakt med mange ungdommer fra lavinntektsfamilier, og jobber med psykososiale utfordringer knyttet til sosioøkonomiske forhold. Skoleåret 2014/2015 hadde sosialfaglig rådgiver oppfølging av tilsammen 866 elever i Østfold, noe som tilsvarer 9,1 % av elevmassen.

Vedrørende endringer i kapittel 19:

Vi har dette skoleåret merket en markant økning i henvendelser fra elever som har fått avslag på grunnstipend ut fra nye forskrifter; at begge foresattes inntekt legges til grunn uavhengig av bosted. Vi ser dette er gjeldende på alle de 11 videregående skolene i Østfold og vi henviser til overnevnte informasjon vedrørende omfanget av vår kontakt med elevmassen. Vi vil påpeke at vår brukergruppe utgjør en betydelig andel av elevene.

I kontakt med den enkelte eleven ser vi at Lånekassen i liten grad utøver skjønn og individuelle vurderinger ved utmåling av grunnstipend ut fra nye forskrifter. Dette til tross for at det i klageprosess blir fremlagt godt dokumenterte / begrunnende opplysninger hvor «særlig tyngende sosiale grunner» helt klart kunne vært tatt i bruk, jmfør §19-4. Sosialfaglige rådgivere har også, ved flere anledninger, dette skoleåret bistått med å sende inn anmodning om ny vurdering på bakgrunn av opprinnelig vedtaks urimelighet. Vi vil eksemplifisere noen av elevsakene og med «den ene foresatte» mener vi foresatte eleven ikke bor med:

- Elever som ikke har noe kontakt med den ene foresatte, ikke snakket med vedkommende på flere år.
- Elever som aldri har møtt eller snakket med den ene foresatte.
- Elever som har et særlig dårlig og anstrengt forhold med den ene foresatte.

I overnevnte eksempler ser vi at det i hovedsak dreier seg om perifere foresatte som i liten eller ingen grad bidrar eller tar del i elevens liv, og økonomisk kun bidrar etter lovens minste krav (som regel bidragsforskudd fra NAV). Vi ser også at disse situasjonene, der økonomi blir et tema mellom foresatt og elev, forverrer en allerede svært anstrengt relasjon. Vi ser også at det er nærmest umulig for elevene å innhente opplysninger og dokumentere den perifere foresattes situasjon til Lånekassa nettopp fordi relasjonene er ikke eksisterende/ skjøre/ anstrengte osv. Oppsummert kan vi si at vi merker at avslag på grunnstipend ut fra nye

regler skaper en del negative ringvirkninger for våre elever. Vi ser at det skaper konflikt i familier, betydelig uro og bekymring rundt økonomisk situasjon, tilfeller der hvor foresatte anmoder ungdommen å slutte på skolen for å begynne å jobbe (bidra økonomisk hjemme eller forsørge seg selv), og i ytterste konsekvens utløsning av økonomisk sosialhjelp. Dette da tap av grunnstipend i noen tilfeller leder til at familier vurderes å være under normer brukt for å sikre husstander et minimum av livsnødvendigheter.

Ut i fra et sosialfaglig forebyggende perspektiv, anses det urimelig å legge til grunn økonomien til begge foresatte. Vi ser at mange av de familiene som blir rammet av denne ordningen allerede er utsatte og til dels fattige familier. Endringen som ble innført for skoleåret 2015/2016 kan anses å bidra til økte forskjeller mellom fattig og rik. I tillegg kan det kan for oss synes som om inntektsgrensene i både tabell A og tabell B er satt altfor lavt sett ut fra et fattigdomsperspektiv. Legger vi EU sin definisjon av fattigdom til grunn, regner man en person som fattig hvis han/hun tjener mindre en 60 % av medianinntekten i et land. Legger vi OECD definisjon av fattigdom til grunn er det 50 % av medianinntekten. Det vil rundt regnet for 2015 betyr at man regnes som fattig hvis man tjener under henholdsvis 276.000 eller 230.000 i året. Vi vil derfor anmode om at inntektsgrensene sees på, og da spesielt hvis dagens forskrift om at begge foreldres inntekt legges til grunn videreføres.

Vi vil samtidig få påpeke at vi også har lagt merke til de positive effektene ved at satsene har økt og at de som får, nå får mer. Det viser seg spesielt hos de som mottar flyktningstipend, hvor det med dagens satser er stor sannsynlighet for at disse kan forsørge seg selv. Det er verdt å merke seg at det godt kunne vært innført en ordning der flyktningstipendet til hjemmeboende flyktninger(ungdommer) ble regnet ut på en annen måte, slik at beløpet de fikk utbetalt var betydelig lavere.

Konklusjon:

Vår anmodning er derfor at kapittel 19(som gjelder for skoleåret 2015-2016) endres og at en går tilbake til ordningen som gjald for skoleåret 2014-2015; at kun inntekten til den du bor sammen med, eller sist bodde sammen med, legges til grunn for utmåling av grunnstipend. Sekundært anmoder vi om at det gis større rom for skjønnsmessige vurderinger og at det blir lettere å få omgjort vedtak om avslag på grunnstipend etter en ny og særskilt vurdering.